

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: AUGUST MATONS

Doctor en Ciències Agràries

Cap de la Secció Tècnica d'Arbres fruiters de la Mancomunitat de Catalunya

COL·LABORADORS

JOAN AGUILÓ: Director del Laboratori de Patologia Vegetal del Consell Provincial de Foment de Tarragona.

JOAN ANGEL I GENÍS: Enginyer, Professor de Fitotècnia en l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN ARUMÍ: Ajudant del Servei Tècnic de Terra Campa.

LLORENÇ BADELL: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic de Viticultura.

GUILLEM DE BENAVENT: Doctor en Farmàcia, Ajudant del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

M. FAURA i SANS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Geologia en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. GIRONA: Doctor en Dret, Professor de Economia i Legislació en l'Escola Superior d'Agricultura.

MANUEL LLENAS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Botànica en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. LLORT: Publicista Agrari.

ARNEST MESTRE: Enginyer Director de la Estació Enològica de Felanitx (Mallorca).

CRISTÒFOL MESTRE: Enginyer Director de la Estació Enològica de Vilafranca del Penedès

VICENS NUBIOLA: Professor de Floricultura en l'Escola dels Bells Oficis.

C. OLIVERAS MASSÓ: Enginyer Director de l'Escola de Viticultura i Enologia de Reus.

CARLES PI SUÑER: Enginyer, Director de l'Escola Superior d'Agricultura i Professor de Mecànica.

J. POCH DE FELIU: Enginyer, Encarregat del Servei Tècnic de Terra Campa.

JAUME RAVENTÓS: Enginyer, Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat, i Cap del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

JOSEP M.^a RENDÚ: Cap de l'Acció Social Agrària.

M. ROSSELL VILÀ: Professor de Zootècnia de l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN SALOM: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Arbres Fruiters.

SEGIMON VANDRELL: Enginyer, Encarregat del Servei Forestal.

ERASME M. D'YMBERT: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Enologia.

VALERI SERRA I BOLDÚ :: SECRETARI

SUMARI

De la participació de beneficis en la indústria agrícola, per *P. J. Girona*. — Evaporació de l'aigua del terreny, per *Joan de la C. Badell i Roig*. — Formació de l'aroma en els fruits, per *G. de Benavent*. — L'altra obra dels Sindicats, per *J. Viladot-Puig*. — Les plantes d'adornament de la illa de Menorca cultivades i espontànies, per *J. Santamaria Masas*. — Espigolant. — Informació Vinícola, per *Pere J. Llorc*. — Informació. — Notes del Departament d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya. — Bibliografia. — Consultori.

Direcció i Administració: Escudellers, núm. 10 bis - BARCELONA

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat**

**Parlament, 9
Barcelona**

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu
H. B. C.**

que és un poderós estimulant
de la vegetació que augmenta
les collites considerablement

Agència general per a Espanya del FERTI-
LITZADOR RADIACTIU H. B. C., Bruch,
núm. 42: Barcelona. — De venda en les
principals cases d'adobs d'Espanya.

SOCIETAT ENOLÒGICA DEL Penedès

SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès

**APARELLS PER ANÁLISIS DE VINS
PRODUCTES ENOLÒGICS - ADOBS QUÍMICS
SULFATS I SOFRES - MAQUINÀRIA VITI-VINÍCOLA**

**INSTAL·LACIONS COMPLETES DE VINIFICACIÓ
MODERNA PER A CELLERS COOPERATIUS**

**DESPATX: Rambla Sant Francesc, 15 - Telèfon 24
TALLERS: Carrer de Misser Rufet, núm. 8 - Tel. 149**

Telegrames "SERDAROS"

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: Pessetes 7 - Fora: Pessetes 9 - Número solt: Pessetes 0'50

De la participació de beneficis en la indústria agrícola ⁽¹⁾

CÓM, quan i en quina forma es remunera el treball agrícola, donant-li participació en els beneficis?

Són tantes i tant modulades formes que tot just si ha estat possible sistematitzar-les i reduir-les a grups. Que això té de bo l'economia popular, excelsa forma democràtica que s'ajup a totes les necessitats, es modula, alça, estreny, estira, doblega i redreça, segons siguin les formes qual realització té encomenada; que ella és tant ingènua que ni s'avé amb els preceptes rígids de cap articulat, ni va mai junta amb lleis promulgades, erudites i apriorísticament estudiades.

La manca d'uniformitat en els verbs d'aquesta ultra democràcia, titllada lleugerament com a defecte és, precisament, la característica del seu origen popular, esdevenint consuetud jurídica en força dels propis actes realitzats pels mateixos a qui més tard ha d'obligar i no per mig o a través de mandats electorals més o menys precisos o concrets.

De totes maneres, es dibuixen tot seguit, dins les formes de participació de beneficis, les que atanyen a l'*Agricultura pròpiament tal* i les que corresponen a la seva natural derivació econòmica, o sigui a la *Ramaderia*.

Dins la primera, reïxen dues formes característiques d'interessar a l'element obrer en el resultat agrícola. L'una, que podríem anomenar d'*addicions* proporcionals, és força corrent en certes terres castellanès. L'altra, dita *partamentària*, *parceria*, *rabassa*, *terra a menar*, etc., és ben típica de Catalunya i d'extensíssimes comarques estrangeres. I reparis bé, com la copiosíssima i variadíssima gania que modula tota llei de treballs associats resulten com a derivacions

(1) Fragment de la conferència donada a Lleyda el mes de març d'enguany.

més o menys llunyanes i rebuscades d'aquestes dues formes típiques, i fonamentals que com a patrons poden servir per a dibuixar totes les institucions econòmiques que en deriven.

Què és, doncs, el sistema d'*addicions proporcionals*? Senyors, bé pot dir-se ingènuament : una troballa ! Jo bé sé que el tal sistema no campa en les nostres terres catalanes i que tal volta li sigui difícil, per no dir impossible, que en elles hi arribi a arrelar, però això no és obstacle que des d'aquesta tribuna, que tant immerescudament ocupo, li reti el tribut d'admiració que la seva excelsitud, als meus ulls, m'ha merescut sempre. ¿Ens sabrem imaginar una Masia castellana, un casal centre més o menys geomètric de l'explotació, aixecat segles endarrera per a acolliment de pobres conreadors de terres pobres? ¿Podrem veure, dins de l'humil Masia com establerta una mena de jerarquia que comença de dalt a baix pel *mayoral*, segueix en l'*ayudador* i el *gañán* i fineix en el *zagal*? ¿Podrem seguir afigurant-los tots interessats en el bon resultat de l'explotació i treballant amb fe i delit per a millorar el rendiment de les migrades terres conreades al redós del ruïnós casal? Els individus representants de cada un dels estaments d'aquella ben ratllada jerarquia prenen part, dins el seu corresponent cercle, en la producció total. Cap d'ells se'n pot considerar deseixit, mes no té pas cada un, en els resultats, migrats o excelsos, que la collita dóna, la mateixa participació en el benefici. Demés, la forma de valorar aquests, difícil i fosca fins en explotacions ben afinades a favor d'una completa i perfecta comptabilitat, esdevé tenebrosa, quasi bé inaccessible, en aquelles explotacions extensíssimes, dutes gairebé a favor d'una tècnica innocent i pastoril. No és doncs cosa planera, de primer entuvi, afinar : *primer*, ço que en els beneficis obtinguts correspon als representants dels diversos graus de la jerarquia econòmica ; *segon*, la reducció a nombres del mateix benefici obtingut. Mes, senyors, l'economia popular no s'espanta tan aviat, així com així. No vol ni admet procediments complexos que es perdin per massa perfectes i que, a cop d'enlairarse pel damunt del nivell dels més, no puguin ésser haguts per tots. La consuetud, agul·lonada per l'interès econòmic i alligonaada durant centúries, ha trobat i estatut formes ben planeres ; ha dit : cada treballador guanya, dins la casa de pagès, un sou que és variable segons la categoria que li pertoca dins la jerarquia econòmica establerta i, havem de suposar, que la soldada que defensa està en raó directa de la participació que té en el bon espendiment del negoci. Ja tenim, fa la consuetud, un dels factors o multiplicadors del problema. Demés, pot admetre's com a senyal que gradua els beneficis haguts en una

explotació, la relació existent entre la quantitat de llavor sembrada i la quantitat de llavor recollida a l'hora del batre. Ja tenim, doncs, l'altre factor que mancava. Calia només que donar als dos factors valors concrets. I la cosa ha reeixit així mateix : diu, per exemple, l'amò, l'administrador o, si tant convé el costum de la comarca :

Al *mayoral* li correspon una participació de 7 fanegues ;

» <i>ayudador</i>	»	»	»	»	6	»
» <i>gañán</i>	»	»	»	»	4	»
» <i>zagal</i>	»	»	»	»	3	»

Ço és, que arribat juny rebran en pagament de la seva participació en els resultats de l'any la quantitat de gra o el seu valor que resulti de multiplicar el nombre de fanegues que correspon a cada estament pel nombre que indica les vegades que el producte obtingut ha passat de la llavor sembrada. Com es ara ; si ens volem imaginar que enguany cada fanega sembrada n'ha produït 8 de gra, al *mayoral* n'hi correspondran $8 \times 7 = 56$; al *ayudador* $8 \times 6 = 48$; al *gañán* $8 \times 4 = 32$; i el *zagal* $8 \times 3 = 24$. Si antany la collita va arribar a donar la relació de 1 a 11, caldria repartir un concepte de participació en els beneficis les quantitats de gra que resultaran de multiplicar respectivament $7 \times 11 = 77$; $6 \times 11 = 66$; $4 \times 11 = 44$; i $3 \times 11 = 33$.

Vegis doncs en quina forma més planera ha pogut arribar el dret consuetudinari agrícola a interessar als treballadors que apleva l'explotació al bon resultat de la mateixa. Ja sé jo que la justesa absoluta no s'assoleix pas per mig d'aquest procediment ; que a la vegada no és aplicable a tota mena de conreus ; que no pot entendre's ben bé per benefici total a la simplista relació que existeix entre la quantitat de blat sembrada i la batuda. Mes cal reparar, senyors, que precisament les formes que són producte de l'inspiració popular, no estudiades ni improvisades, sinó elaborades paulatinament, ofereixen la característica de la seva suau adaptació a la vida pràctica, de fugir de concepcions rígides i apriorístiques i de pendre les coses tal com realment són, acceptant i millorant les més factibles i de planera realització.

Demés, altres formes consemblants, inspirades en el mateix criteri es troben escorcollant els immensos tresors de les manifestacions tradicionals, que sense pretensions erudites, ni encasillaments en tal o qual escola, presenten resolt els problems que els erudits malden per a solucionar.

Evaporació de l'aigua del terreny

DELS diferents factors que tenen una importància decisiva en la producció agrícola, pot dir-se que l'aigua és dels més importants. Per tant, anem a estudiar la manera com aquesta aigua desapareix del terreny, o sia l'evaporació, puix que coneixent aquest fenomen podrem evitar, o millor dit atenuar, la dessecació de les terres en benefici de la vegetació.

En contacte amb l'atmosfera, que no està mai saturada de vapor d'aigua, l'aigua del terreny s'evapora, essent tant més activa aquesta com més sec i agitat és l'aire i més baixa la pressió atmosfèrica.

Per altra part, la quantitat d'aigua que perd el terreny, en igualtat de temps, és tant major com més gran és la superfície d'exposició, de manera que aquesta evaporació és més considerable en les superfícies accidentades que en les planes, o unides, essent més activa com més elevada és la temperatura del terreny.

La color de la terra té, també, una acció diferent en tal fenomen, ja que les terres fosques, que tenen més el calor o, millor dit, s'escalfen més ràpidament amb els raigs de sol, perden més de pressa llur humitat per evaporació que no pas les terres de color clar, en igualtat de circumstàncies. Així mateix un terreny exposat al sud s'asseca més de pressa que el que està exposat al nord, i amb tanta més rapidesa com més favorable sigui la seva inclinació al seu escalfament.

Si l'aigua del terreny té sals en dissolució, com succeeix, preferentment, quan s'aplica com adob el nitrat de sosa, s'evapora més lentament, car la pressió del vapor es troba disminuïda. Les substàncies solubles poden, doncs, jugar un paper favorable a la vegetació, reduint en profit seu la pèrdua, per evaporació, de l'aigua del terreny.

Tothom sap que l'aigua que s'evapora a la superfície del terreny és reemplaçada per la de les capes internes, i que l'evaporació provoca així un moviment capil·lar de l'aigua en tot el gruix del terreny. Naturalment que el terreny s'asseca tant més de pressa com més ràpid sigui el seu reemplaç. Aquest reemplaç o canvi de lloc de les capes d'aigua és més lent com més tènues són les partícules terroses i més ric el terreny en argila i en humus. Les terres arenoses perden, doncs, més ràpidament la humitat per evaporació que les argilosès i les humíferes; i, com que la provisió d'aquest element hi és notablement més feble, les plantes estan exposades a patir de sequedat. La incorporació d'argila i sobretot d'humus en les terres arenoses permet millorar-ne considerablement les condicions d'humitat i, per consegüent de productivitat.

El reemplaç capil·lar de l'aigua en el terreny depèn de la seva consistència, essent molt més lent en les terres fluïxes que en les compactes. De manera que el tenir les terres en pols, o sia ben treballades, facilitant considerablement la penetració de l'aigua, permeten que aquesta s'hi vagi amagatzemant amb tendència a conservar-s'hi, priva el seu accés a la superfície, on s'evaporaria.

El manteniment de la humitat del terreny és, doncs, doblement favorable a la conservació d'una fertilitat extremadament preciosa per a la vegetació; però, quan el terreny està ocupat per les plantes que s'hi culti-

ven, no es pot fer, durant el curs de la vegetació, altra cosa que afliuixar-lo, cavar-lo superficialment, o sia binarlo.

El binatge rompent la crosta compacta deguda a l'acció atapeidora de les pluges, restableix de primer antuvi la permeabilitat de la capa superficial del terreny, i de més, a més, per les llacunes, les solucions de continuïtat que ocasiona en aquesta capa separant-la de les internes, priva l'ascensió de l'aigua a la superfície, i aminora la seva pèrdua per evaporació. Això és el que ha fet dir que dos binatges (cavades), equivalen a una regada.

Si la capa superficial del terreny rep menys aigua de les capes internes que la que perd per evaporació, el seu grau d'humitat s'abaixa, i, com que en rep de menys en menys a mesura que la provisió d'aigua del terreny disminueix, el reemplaç capillar esdevé de més a més difícil, acabant per assecar-se. La presència d'aquesta capa superficial dessecada ocasiona una disminució d'evaporació de l'aigua del terreny, i des d'aleshores la capa interna humida no és assolellada, i no es troba en contacte directe amb l'atmosfera, però sí amb l'aire de les capes superficials. Aquest aire, més o menys privat en sos moviments, no esent en totalitat desplaçat pels vents, pot enriquir-se molt en vapor d'aigua, la qual cosa té per resultat disminuir notablement l'evaporació.

Aquesta capa dessecada protectora es presenta amb tanta més rapidesa com més lent sigui el reemplaç de l'aigua, produint-se més aviat en els terrenys treballats que en els atapeïts, i, per tant, el binatge accelera la seva formació, essent això una nova raó en favor de la conservació de l'aigua de les capes inferiors del terreny per aquest operació cultural.

Els horticultors cobreixen el terreny d'una capa d'alguns centímetres de gruix de despulles vegetals diverses, fems a mig descompondre's, palles dolentes, etc., etc., perquè aquesta capa, que assegura una durada molt més llarga de l'esponjositat del terreny, priva considerablement l'evaporació de la humitat (puix que l'aigua no s'hi pot elevar fàcilment per capillaritat, i l'aire que empresona és més o menys immobilitzat), i és obstacle a l'escalfament del terreny.

Les plantes que hi ha en una terra disminueixen igualment l'evaporació directa de l'aigua de la superfície del terreny, com més el cubreixen millor; no obstant, aquestes plantes acceleren considerablement la dessecació interna del terreny, puix que li treuen les quantitats, enormes, d'aigua que transpiren. Per tant, una terra deixada en goret, si es llaura o cava sempre que es forma crosta a la superfície, encara que tingui l'apariència exterior de seca, es mostra molt més humida que una terra sobre la qual s'acaba de fer una collita, abstracció feta de altres condicions (consistència, riquesa en principis fertilitzants), essent, per tant, més propícia per a portar una collita, sobretot si les pluges són insuficients.

JOAN DE LA C. BADELL I ROIG

Masia Porroig, 1 març 1919

L'intermediari no és indispensable: el pagès pot substituir-lo en benefici propi i de la collectivitat.

Formació de l'aroma en els fruits

L'agricultor, que dels homes és un dels éssers més observadors dels fets naturals, ja que amb ells conviu, en donar-se compte d'infininitats de fenòmens que a diari se presenten a la seva observació, ha de fer-ho amb base ferma, prescindint d'empirismes i vaguetats, cercant sempre l'explicació racional. ¡Quantes i quantes vegades se li haurà acudit preguntar-se!: ¿Per quin mecanisme els vegetals, éssers sense sensacions i moviments voluntaris, poden elaborar amb relativa abundància, i d'una manera periòdica dintre de llur organisme, infinitat de principis actius com són les fécules, sucres, gomes, reïnes, grasses, essències, cristalls d'àcids orgànics, sals, èters, alcohols, alcaloides, tanins, glucòsits, matèries colorants, albuminoides, etc., que l'home mateix utilitza per llurs grans aplicacions?

Per donar una idea de llur formació havem de dir que els éssers vegetals, a la inversa dels éssers animals, recullen de l'aire, aigua i terra (regne mineral), tots els elements indispensables a llur organització, és a dir, que llur paper essencial és transformar continuament les forces vives (radiacions solars), en forces de tensió acumulant la força per a emmagatzemar matèria i empresonar certes radiacions solars per a donar origen, mitjançant la matèria verda continguda, principalment, en les fulles (Clorofilla), a la síntesi dels sucres i fécules (hidrats de carboni), i, sota aquest influx de la llum, donen per resultat una reducció de les substàncies absorbides amb eliminació d'oxigen; *d'aquí resulta que les plantes purifiquen l'aire i emprobreixen el terreny*, fent obra de construcció, assimilació o síntesi.

Des de principis del segle passat es venia creient que les substàncies orgàniques devien exclusivament llur origen a l'esmentada força vital, que les formava en l'inexplorat laboratori de la cèl·lula vivent, en l'organisme dels éssers animals i vegetals, i que el químic no podia construir-les en el seu laboratori de la mateixa manera que formava els cossos minerals, havent de limitar la seva activitat a extreure les ja formades en els teixits dels éssers vivents, únics que en aquella data posseïen el secret de llur síntesi. Però l'any 1828, un fet inesperat va sorprendre a tothom, canviant l'estat d'aquestes coses. El químic Wöhler obtenia en el laboratori la urea, cos orgànic normal en l'orina dels animals. Aquest succés extraordinari va fer comprendre a l'home que no era solament un espectador de l'obra sublim de la formació biològica, sinó que el seu paper més elevat i científic era el de creador, i, mitjançant els procediments d'anàlisi pren un procés a la inversa, reconstruïa en el laboratori (in vitro), els mateixos cossos que en vida (in vivo) es realitzen dintre de les cèl·lules vegetals; d'aquí que la cèl·lula es consideri com la retorta vital on amb reduït nombre d'elements senzills, s'elaboren amb extraordinària facilitat multitud de principis orgànics i organitzats. Cau, per tant, resoldre aquest problema dintre del camp de la química, ciència aprofitosa per a l'agricultor, puix que és la font d'on rep els coneixements que el porten a comprendre les causes que produeixen els esmentats productes.

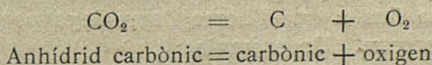
Amb tót i haver-se adelantat tant, la química biològica, per desgrà-

cia, en ço que es refereix a la vida de les plantes, no es troba tan adelantada que expliqui d'una manera satisfactòria l'origen de tots els productes del protoplasma (matèria viva), i, per tant, la vida de la cèl·lula en totes les seves manifestacions i èpoques de desenrotllament i funcionament. Per a explicar-nos la formació de les diferents matèries (fécules, sucres, gomes, reïnes, grasses, essències, cristalls d'àcids orgànics, èters, sals, alcohols, alcaloides, tanins, glucòsits, matèries colorants, albuminoides, etc.), veurem que tots els químics han partit d'un fenomen d'assimilació distingint tots els processos anabòlics ascendents, reductors i sintètics, mitjançant els quals les matèries alimentícies absorbides en forma assimilable corren l'escala del senzill al complicat fins arribar a la fita de llurs transformacions, passant des de la síntesi dels sucres (hidrats de carboni) fins a la formació dels albuminoides.

Per no ésser possible ni en un ni en diversos articles, ja que fóra qüestió d'un llibre, el donar a conèixer aquí la formació de tots els cosos abans esmentats, els reduïrem a un sol exemple. Entre la multitud de combinacions que en la retorta química vegetal s'operen, una de les que més crida la nostra atenció és la formació dels èters, ja que a ells és deguda com a productes d'excreció, i en raó de llur volatilitat, la flaira de molts fruits. Per explicar-ho haurem d'anar a l'arrel de l'assumpte.

Havem dit que els químics atribueixen l'origen de tots els principis actius dels vegetals a la funció clorofil·liana. Aquesta descansa en el pigment verd (clorofilla), principalment de les fulles dels vegetals, que a temperatura convenient, sota l'influx de les radiacions lluminoses (llum del sol), amb aquesta energia transformada en treball químic, descompon l'anhidrid carbònic de l'aire, fixa el carboni en el vegetal i desprèn oxigen. Dóna aquesta funció la condició de permanència de la vida sobre la terra, i gràcies a ella s'opera la metamorfosi (canvi), de l'anhidric carbònic i de les sals del terreny en principis orgànics (matèria viva).

La reacció és aquesta:



Cada molècula (cada part), d'anhidrid carbònic origina una molècula d'oxigen que es desprèn, i el carboni, per l'acció de la llum del sol amb l'aigua dels teixits vegetals, origina aldehyd fòrmic, que, condensant-se, dóna lloc a la formació de productes de magatzematge o reserva dels vegetals, que no són altres que els sucres i fécules (hidrats de carboni).

G. DE BENAVENT

(Seguirà)

NOTA.—No detallem més aquest assumpte per no desviar la qüestió i ésser demés, molt coneguda. Vegi's *Chimie Agricole*, G. Andre, estudis de Fischer, Brown. Boussingault, etc.

L'altra obra dels Sindicats

La lluita contra les malalties

DINTRE nostra pàgesia, responenent a les modernes orientacions socials, s'estan operant grans reaccions per a sustreure's cada agricultor a l'individualisme fins ara imperant i agrupar-se en collectivitats nombroses que li permetin pendre determinacions que fins avui no havia pogut adoptar per postergar-lo la manca de força econòmica les més de les vegades, i en les restants, quan aquella hi era, la por del fracàs.

El collectivisme que s'inicia, en contraposició a l'individualisme que s'atterra, obra nous horitzons a l'agricultor, que fins ara estava poc menys que privat de gaudir de la terra tot altre fruit que no fos el que obtenia directament del cultiu. El benefici indirecte, aquell que produeix la industrialització de les primeres matèries, l'havia renunciat fins ara el pagès quasi en absolut, deixant-la a favor dels veritables industrials. Avui, amb la constitució dels Sindicats agrícoles i amb l'establiment, dintre d'ells o de les seues Federacions, de seccions especialitzades, l'agricultor es comença a possessionar del veritable terror que deu dominar en absolut, i es llença a la transformació dels productes agrícoles per a lucrar amb ells íntegrament.

Mes ¿és arribat esplendorós el dia del dret a aquesta conquesta de la industrialització agrària?

Entenem que no. Els sindicats agrícoles, si bé és veritat que se'ls ha de reconèixer el dret a la industrialització, crec que tenen, abans, un deure ineludible contret i del compliment del qual no poden pas inhibir-se: És el de pensar abans que amb el lucre indirecte amb el directe que la terra ha de proporcionar-los, i fer que aquest sigui tot lo més esplèndid possible.

No n'hi ha prou, encara, amb que la terra dongui ubèrrima tal o qual fruit per haver l'agricultor sabut portar sàbiament dirigida l'explo-tació, és precis que aquest producte sigui després, del tot aprofitat impendint que agents estranys vulguin arrabassar-lo i l'arrabassin.

Es incalculable la riquesa que es perd o malmet, des de que la terra l'ofereix bondadosa fins a que l'home l'arreprega per a lucrar-se amb la seua venda o consum. Un exemple:

Hi ha a Soses un Sindicat Agrícola integrat no pas pels veïns de major propietat rústica. No obstant i això, aquesta entitat fa una demanda de vuit vagons de superfosfat per adobar els seus alfalsos a raó de 200 quilos per jornal. Essent els vagons de 10,000 (deu mil) quilos representaran un total de 80,000 (vuitanta mil) quilos, que a 200 per jornal seran adob per a 400 jornals.

Tenim, doncs, que els socis del Sindicat de Soses tenen un total de 400 jornals d'alfalsars, que no es la meitat dels que posseeixen tots els veïns del poble, mes per al càlcul considerem que si, i fixarem en un total de 800 jornals. El terme mig de la producció alfalsera en la província de Lleida és valorada en el terme mig de 120 quintars de fenc per jornal i per any, corresponent per tant 20 quintars d'alfals sec per cada una de les sis segues que es fan.

Entre les diferents plagues que mermen les collites d'aquesta pre-

ciosa farratgera s'hi conta la de la cuca negra (*Colaspidema Atrum*), que destrueix, segons els pagesos, una sega i mitja, i per tant se perden 30 quintars d'alfals per jornal.

La pèrdua total pel poble de Soses serà representada doncs per $800 \times 30 = 24,000$ quintars; i com que avui l'alfals es paga al mínim de 7 pessetes quintar, aquella pèrdua en efectiu metàl·lic serà el resultat d'aquesta multiplicació:

$$24,000 \text{ quintars} \times 7 \text{ pessetes} = 168,000 \text{ pessetes}$$

L'exemple és ben eloquent, i així com l'hem fet per aqueixa florent ponzella de la Ribera Baixa del Segre, podriem fer el compte per a tots els pobles lleidatans, i obtindriem resultats veritablement astoradors, arribant a la demostració de la pèrdua d'un ramat de milions de pessetes en un sol dels aspectes de les plagues de l'alfals, un dels més importants cultius de la província, es cert, mes no pas l'únic important que tenim.

I ara diguin-nos si els Sindicats Agrícoles, abans que pensar en la industrialització dels fruits, no seria bo pensessin en que aquests fruites se pleguessin de la terra en tota la quantitat que la terra els dona, suposant — que ja és molt suposar — que no poguéssim obligar-la a produir-los en quantitats més altes. No neguem els aventatges de la industrialització — hi ha que fiar-s'hi — però entenem que primer s'ha d'anar a intensificar la producció i a garantir les collites en sa integritat, que és la vera feina de l'agricultor.

J. VILADOT-PUIG

Agramunt, 1920.

Estem quasi completament d'acord amb les idees exposades pel nostre distingit col·laborador. Solament que nosaltres desitgem que l'acció industrialitzadora de l'agricultura efectuada pels Sindicats, sigui simultània a la del millorament agrari i que, quan aquesta acció conjunta sigui — per qualsevol causa, — impossible, o quan menys difícil de realitzar, els Sindicats es limitin a la primera que és la que, en els moments actuals, proporciona beneficis més segurs, més visibles i enforteix el sentiment cooperatiu.

Al nostre entendre, doncs, es tracta d'una qüestió d'oportunitat.

Més endavant, un cop la transformació associada dels fruits sigui un fet, alèshores els Sindicats hauran de dedicar una atenció preferent al perfeccionament de l'agricultura.

Feta aquesta petita salvetat, no neguem el consentiment i l'aplaudiment al nostre distingit col·laborador. — N. de la R.

A l'objecte d'afavorir el desenrotllament dels Sindicats agrícoles i establir entre ells un intercanvi constant, publicarem en una Secció especial d'AGRICULTURA tota nota que se'ns envii indicant els productes que els Sindicats desitgin vendre o adquirir. Com la inserció serà gratuïta, posarem només les paraules justes per a ofertes i demandes, sense entrar en detalls de preus i condicions. El nostre objecte, repetim, és el de posar en relació els Sindicats productors amb els Sindicats compradors.

Les plantes d'adornament de l'illa de Menorca cultivades i espontànies

I

EL clima desfavorable a l'arbrat de l'illa de Menorca limita la llista d'espècies d'arbres i arbustes d'ornament, i, malgrat això, les espècies resistents s'hi desenrotllen admirablement. L'*Araucària excelsa*, plantada en diferents indrets de la dita illa, es veu sana i vigorosa, i com més exposada al vent, més sana i robusta creix.

Prop de la costa de Lleveig, el vent la mutila per estar plantada davant dels edificis, els quals, fent obstacle al vent, produeixen regolfades que li trenquen les rames.

De palmeres n'hi ha magnífics exemplars i variació. A Santandria, finca de les afores de Ciutadella, s'hi troba un magnífic exemplar de *Seafortia*, elegant, de més de deu metres d'alçària; *Brahea roezli*, *Cocos australis*, *C. campestris*, diferents *Phoenix*, *Chamaerops* i altres, d'uns quatre metres d'alçària, en estat semiespontani i amb un desenrotllament digne d'admirar.

En alguns patis s'admiren exhuberants *Poinsettia pulcherrima*, euforbiàcia de grans dimensions. Vulgarment són anomenats *Marabú* i produeixen un efecte admirablement esplèndid (contemplades desde les habitacions superiors) per la gran profusió de bràctees, d'un vermell púrpura encès, que acompanyen les inflorescències de cada brot, i per la dimensió de la majoria d'inflorescències, de més de vint centímetres de diàmetre, presentant tot l'hivern tan magnífic adornament que, quan es veu per primera vegada produeix una impressió admirable.

En un pati de Ciutadella he vist dos magnífics exemplars de *Cereus peruvianus monstruosus*, de més de quatre metres de diàmetre i altres tants d'alçària. És una planta notable per son grandios aspecte feréstec.

A Mahó s'hi troben alguns notables exemplars de *Cycas revoluta*, d'abundant i llarg fullatge.

Els arbustos més resistents són els *Evonimus japonicus* vau, *Myoporum*, *Pittosporum tovara*, *Laurus nobilis* (llorer), *Nerium oleander*, i alguns altres, especialment el *Cestrum aurantium* (galant de nit, per la fina i penetrant aroma que exhaleu les flors durant la nit), essent tan exuberant i frondós que quasi tots els exemplars estan transformats en diverses formes regulars, tals com boles, copes, pinyes, etc.

Les plantes de flor i fullatge decoratiu són bastant nombroses, observant-se particularment en les entrades i habitacions, des del rústic *Acanthus mollis* (carnera) als delicats *Coleus*, *Achyranthes* i *Begonies*, des de la *B. Rex* a la *B. semper florens*, en diferents varietats durant tot l'any, notant-s'hi exemplars de més de cinquanta centímetres. De les espècies subarbustives, com la *Iniquilatera* (ales d'àngel) i d'altres, arriben als dos metres alguns exemplars. Abunden també, entre elles, algunes palmeres, com *Phenix kentias*, *Chamaerops lataniae* i altres, no faltant la popular *Aspidistra elatior* (fucs), algun *Ficus elastica*, *Phylodendrum pertosum*, *Fucciæ*, alguna *Bromeliacea*, i altres. Entre les bulboses

s'hi troben la *Colocacia odora*, *C. esculenta*, *Calla aetiopica* (lliri d'aigua), *Amarillis vittata* (telègraf), el notable *Lilium harrisi* (lliri de Santa Rita) i alguns altres; *Cactus* i plantes grasses, com *Sedums*, *Mesembrianthemum*, *Aloes*, *Mamillarias cereus*, s'hi troben amb bastant de variació; el *Phyhlocatus communis* (ploma de Santa Teresa), *Rochea falcata* i altres.

En la dita illa abunden espontàniament les plantes bulboses, essent, algunes, veritables flagells dels cultius, tals com el *Leucoyum*, *Hernandezii*, *Narcisis poeticus* (Aases), *Oxalis cernu* (canaris).

L'*Asphodelus racemosus* (porrassa), abunda en terrenys incultes i és una planta desconeguda a Catalunya. A França se la considera ornamental. La tija floral, quan és seca, no fa molts anys la vaig veure utilitzar per a encendre la pipa, amb tal habilitat que moltes vegades d'un sol cop a la pedra foguera encenien el tabac. A l'illa de Mallorca usen la tija (que anomenen *aubó*), per a la confecció de canyissos per a assecar figues, manipulació bastant considerable a la dita illa.

J. SANTAMARIA MATAS

(Seguirà)

ESPIGOLANT

El ministeri de Proveïments

El ministeri de Proveïments ha estat suprimit. Respirem. Aquell ministeri que va nèixer acompanyat per la confiança de tothom caurà en mig de la satisfacció també de tothom.

Podem dir que ha estat un Ministeri que ha recollit, sempre, al seu entorn una unanimitat corprenedora. En ésser creat, unanimitat de simpaties, durant la seva curta i ingloriosa vida, unanimitat de reprobacions i en ocasió de la seva mort unanimitat de satisfacció.

A que és degut el fracàs del ministeri de Proveïments? Nosaltres les atribuïm a quatre causes. Són moltes, però reals; a l'orientació equivocada de la política econòmica, a l'aplicació pràctica irracional de les bones orientacions, a la reconeguda incompetència dels homes, de ministre per avall, i a la innegable dificultat dels problemes a resoldre.

Confessem la nostra simpatia per la tasca encomenada al ministeri de Proveïments. Tenia un caràcter essencialment intervencionista que ens plau sobre manera. Per això ens dol un xic la seva desaparició i li dediquem el nostre melancòlic record.

Però aquesta simpatia teòrica no és tan forta que ens amagui la realitat. Davant dels fracassos continuats, davant dels perills derivats de l'actuació errada, és preferible la seva supressió. Per això afirmem que la seva transformació en direcció general, és una error que agravarà els inconvenients tan lamentats.

Perquè manca la mà d'obra al camp

Una lamentació freqüent i justificada que es sent a pagès, és que escasseja la mà d'obra. La gent jove se'n va a ciutat, abandona la vida tranquil·la del camp i prefereix la vida difícil, complicada i agitada de les

grans urbs. Les cases pairals es desmembren, la indústria estèn arreu el seus tentàculs i absorbeix la gent de la terra.

Quines són les causes de l'emigració?

No cal dir que existeixen causes econòmiques — les més poderoses — que determinen aquest moviment emigratori de la població: els jornals més alts que es paguen normalment a ciutat, constitueixen un irresistible alicient per a atraure la classe pagesa.

Però hi ha demés altres causes, d'una evidència menys clara, que també tenen llur pes.

Al camp es viu malament: manquen les comoditats més elementals, les cases no tenen condicions, la vida és dura, l'isolament és desolador; la existència, podriem dir, es bestialitza; l'home vegeta com els animals.

A l'Edat mitjana, a l'entorn de la petita església, encara en construcció, sorgien les primeres casetes i, després, creixia el poble que havia de convertir-se en ciutat; avui el poble neix, o es perpetua, al costat del cafè — millor si és de camareres, — i del cine, que són els actuals elements aglutinants. I és que l'home modern, un xic més complex que l'home de les generacions que ens han precedit en aquesta vall de llàgrimes, no viu solament de pa. Vol quelcom més, que a voltes constitueix un refinament degeneratiu, però que molts cops és un justificat dalé de millorament.

Posats en front del problema, els economistes proposen solucions i una d'elles és que es modernitzi la vida del pagès.

Urbanitzem — diuen, — els pobles, dotem-los de les comoditats modernes, transformant-los en petites ciutats, higienitzem les cases i, aleshores, la gent no sentirà la necessitat de fugir del camp sinó que al sentiment instintiu que lliga l'home a les coses que han estat companyes de la seva infantesa i joventut s'unirà la satisfacció íntima de viure al costat de coses agradables i còmodes que serenen l'esperit i la vida al camp tindrà més atractius que la vida ciutadana.

Es una solució sentimental del problema, però és una solució...

L'Agricultura cendrosa en tres conferències

Gairebé a seguit han parlat de la situació nacional tres eminents polítics: Cambó, Vázquez de Mella i Maura. Han analitzat les causes que agreugen l'avenir i al considerar les fonts de la riquesa, Agricultura ha obtingut el seti d'honor com matèria de preferentíssims estudis i possibles milloraments. Han coincidit en l'essencialitat dels problemes agraris i ha sigut, en boca de l'eloqüent tradicionalista, la dita de Cendrosa que Agricultura demostra ésser per menyspreu de la generalitat. Certíssim, i si conèixer un dany és garantia de que li cercarem remei, bé podem pensar en un avenir falaguer quan algun d'aquests nostres polítics arribi a consolidar-se en el govern de l'Estat. *Cendrosa!*... I aviat ni això serà, car l'èxode del camp és alarmador vers els grans centres i les fonts de riquesa nacional no arribaran a abeurar ni a un petit roquerol.

Encara hi som a temps i podrem fer-hi esqueneta!

Una prohibició favorable

Tothom sap que a Nord Amèrica han prohibit la fabricació i venda de vi.

— Bé, i què? — diran alguns al llegir-nos, no comprenent quina importància pugui mereixe'ns la resolució dels Estats federals.

— Espaiet, missenyors — direm, — i fitem aquestes dades que poden ser-nos de profitós al·lçonament si acertéssim a conduir-nos. I les dades, diuen, en les més recents estadístiques ço que val bé la pena de retenir:

Nord Amèrica exportava els seus vins en els mesos de gener a agost de 1919, a les següents nacions amb els seguits de preus corresponents: Al Japó, per 616,000 dòlars; a Xina, per 308,000; a Dinamarca, per 190,000; al Canadà, per 169,000; a Mèxic, per 131,000; a les possessions franceses d'Àsia, per 75,000 i a Anglaterra per 464,000, és a dir, un conjunt exportatiu de dòlars globals 2.000,000. ¿No seria arribat el cas d'aventurar-ne la substitució amb les bones marques que elabora Espanya? No podria ser-nos profitosa aqueixa llei prohibitiva ianqui?

El Govern anglès i l'Agricultura

Al País de Gales (Anglaterra), 25,305 soldats desmovilitzats han sol·licitat la concessió d'un benefici agrícola. D'ells, l'han obtingut ja 12,447.

El Govern anglès, a l'objecte de distribuir-lo entre els patriotes que han complert amb els deures militars, i senten afició per l'Agricultura, ha adquirit 200,000 acres de terra, i té en tractes la compra d'altres 72,000 per a donar-hi igual destinació.

Altres 2,614 soldats, es troben ja en possessió dels predis que els han estat concedits i, en l'actualitat, aqueixes finques estan habilitant-se per a posar-les en estat d'explotació, havent-se començat a fer-hi distintes construccions rurals.

El número d'ex-militars que aspiren a convertir-se en agricultors va creixent cada dia. Hem de convenir que aquesta mida del Govern anglès és d'una eficàcia gran per a fomentar l'Agricultura. Quan hi hagués possibilitat de que cada persona pogués ésser propietari hi hauria més afició a la terra. Molts i molts treballadors del camp que es xucla la ciutat, en el camp romandrien, sens dubte, si poguessin treballar a profit propi.

INFORMACIÓ VINÍCOLA

Fent un petit curs per les terres, es de veure que les plantades de vinya vegeten bé en raó de les condicions climatològiques que han sigut escaïentes en la quinzena última, donant-se un període de bona floració que posa de mostra el fruit no pas migrat si, com es d'esperar, continua la bonança.

I llegint les informacions, venen també notes optimistes que fan prometre bona anyada, bé que en certs indrets les fredorades d'abril retrasaren als ceps. No és certament la vinya un conreu molt reclamador de fortes saors, però amb tot, no seria aventurat pensar que en la munió de terres calices i lleugeres que mostren poca retenció higroscòpica, vinguéssin a ressentir-se al fort de l'estiu de manca d'humitat de reserva, encara que al present no senyalin la pobresa del subsol. Les matinades

boirosses i els capvespres frescals són propicis per a que tot senyali bon regisme vegetatiu.

El sofre ha pres bé i les ruixadores cúpriques van ja adelantant-se previsoros, perquè des dels jorns de Sant Isidre és que comença el pámpol a necessitar la vigilància i els ruixims de sulfat, car l'enemic vetlla el més lleu transtorn atmosfèric per a planar damunt l'anyada. Vetllem, doncs nosaltres perquè el bon temps d'ara no canviés sobtadament portant-nos el tenir que remeiar a corre-cuita els flagells del mildiu.

Les revistes de fora casa venen també, per ara, força agradades dels temps d'abril i maig, mes recelen que l'anyada no serà tot l'abundosa que la brotada franca, bé que un xic tardanera, prometia.

La impressió de conjunt ens porta el deure de dir que, a reserva d'un trasbals de temps, hem ja avensat sortosament els primers perills, que solen ésser els més greus car infeccionen o emmalalteixen els ceps perquè pugui el més petit flagell maltractar-nos-els. Direm també que bona anyada en perspectiva no significa anyada de ple a vessar, perquè, quan altre no, porten els vinyats damunt seu els anys passats entre criptogàmiques, temperis i pedregades que anemiaren les plantes, les clorofilaren bona cosa, sense que hi poguéssim acudir amb fertilitzants massa cars i compensadors. Bon goig si hi posàrem suc de ferro i brahó, fent treballades d'arpiot que espongéssin el terror. I, naturalment; d'un tal atràs empobridor n'ha resultat un aspecte sanitós pero no pas pletòric perquè la vinya puga sadollar les botes en arribant setembre. Déu n'hi do, però, i mai menys!

¿Com se fa, diria el redactor — i segurament diran també els nostres llegidors — com se fa que amb una bona anyada en presència no s'en ressentin els preus? ¿Quina cosa podrà explicar-nos que aquests mantinguin ferma consistència? Una sola i poderosíssima raó ens dóna la rèplica: la curtedat de suc que podem oferir als mercats, molt més necessitats que no podran abastar les nostres existències de vi. Perquè és ja hora d'afirmar que l'exportació es bo i nulla, car les circumstàncies retretes en anteriors cròniques, perduren encara, agreujades en ço que als comerciants respecta, els quals estan sense material de transport i ademés troben uns preus a la propietat que no consenten el més lleu agiotisme per a aventurar-se enfront de la inestabilitat dels valors monetaris.

Aquella forta pressió de la llei d'oferta i demanda és ja ben palesa, i per molt que els compradors s'esgargamellen en repetir la cridòria de falta absoluta d'embarc per veure si els productors ens decidim a baixar veles, la contesta és que el vi que tenim a les botes — que no són les de Sant Ferriol, — no podran, a tot rajar, cobrir les demanadisses d'agost. Si enfront de la collita vinenta, les botes fossin tantes en nombre i tan plenes, l'acció mecànica s'hauria ja produït cercant buidar fustes per a estivar el suc de l'any; mes això és tan lluny de la realitat que coneixent-ho els venedors detallistes han vingut a provar si amb pocs litres i cap pa podia repetir-se el miracle de multiplicar els porrons de vi pels assedegats de les urbs. Si el contagotes del preu alt i la manca de sortides no haguessin posat un contrapès a les transaccions, aquestes avui vindrien a trobar-se ja a les cinc i sis pessetes grau-carga de vi. I oïdà, qui en pogués beure a pler!

No hem eixit, es cert, dels catorze o quinze rals grau-carga pel vi corrent, ni ens trobem gaire més enllà de les quatre pessetes pel mateix volum i dosatge en les poques classes bones, però és així mateix quasi una veritat inconcusa que setembre ens trobarà, si fa o no fa, com ara, en matèria de preus, malgrat els raïms donessin més que no podem preveure.

La quinzena transcorreguda no dona altres impressions dignes d'ésser trameses que les que aquí donem per finides.

PERE J. LLORT

INFORMACIÓ

Una improvisada averia en les màquines ens impedi, a última hora, fer la tirada del suplement il·lustrat dedicat al concurs de Vich que havia de acompanyar el número passat. Per a no retardar-ne la sortida, ens veïrem obligats a donar-lo sense il·lustracions.

Preguem als lectors que perdonin la omissió involuntària.

Els hi demanem també que vulguin posar el suplement que ara incluïm, en el número anterior.

La Facina Cooperativa que està bastint la Federació Agrícola de la Conca de Bàrbara, està a punt d'ésser acabada. Segons tenim entès, es tracta d'una instal·lació perfecta. Es sabut que de la Conca n'ha irradiat profitoses ensenyances per a l'agricultura catalana.

És general la secada que està sufrint-se en tots els indrets de Catalunya, fins a l'extrem, que les cullites de secà es de tèmer que es perdran si no sobrevé a correuita una pluja benfactora.

No hi ha record d'un maig tan aixut, que desmenteix l'adagi «Pel maig cada dia un raig».

El Sindicat Agrícola de Vich ha publicat una memòria relatant la seva actuació des de que va fundar-se. És una de les associacions agràries que treballen amb ben amples horitzons.

En la casa comunal de Terrassa s'han reunit tots els elements que simpatitzen amb la construcció de la Facina Cooperativa, acordant impulsar els treballs.

A la conca de Tremp que entra en agricultura a una nova vida gràcies al canal que hi han construït els canadencs, va entenent-s'hi cada dia més, el conreu de les farratgeres.

El Consell Provincial de Foment de Tarragona, ha circulat unes fulles donant instruccions per a combatre el diabló dels avellaners.

El Sindicat Agrícola de Vilaseca ha celebrat junta general extraordinària per a l'aprovació de les condicions a què haurà de subjectar-se l'emissió de 2,500 obligacions d'una valor de 250,000 pessetes a l'objecte de deixar enllestides les obres del Celler Cooperatiu que s'està construint amb capacitat per a elaborar i guardar 18,000 hectòlitres de vi.

Es calcula que les obres quedaran acabades dins d'aquest estiu i que, per tant, podrà utilitzar-se el local a la vinent collita.

El poble de Castell d'Aro ha ingressat quasi totalment en el Sindicat Agrícola Comarcal de Sant Feliu de Guixols.

A *Palau Sabardera* el Sindicat Agrícola ha adquirit una extensió de terra suficient a bastir un celler cooperatiu que pugui guardar 8,000 hectòlitres de vi, ensems que un molí d'oli capaç d'aixafar 10,000 quarteres d'olives.

La manca de braços preocupa de mala manera als agricultors d'Eivissa, a causa de la gran emigració que hi ha en aquella illa. Sembla que es conjurarà la crisi adquirint maquinària agrícola en abundància.

La puixança del Sindicat «Unió Social» de Falset es dedueix al considerar que anant a les eleccions contra altres agrupacions, ha format un nucli de força que li ha permès guanyar l'Alcaldia, dues tenències i els càrrecs de síndic i de suplent.

Canal a l'Alt Empordà.—El President de la Cambra Agrícola de Figueres ha convocat una reunió, a l'objecte de tractar de la construcció d'un canal que regui aquella deliciosa plana.

Quedà facultat el President de la Cambra, senyor de Puig, per a fer les gestions oportunes amb una empresa constructora, acordant que es reunirien novament quan es poguessin donar les dades convenientes.

El desgavell regnant en la qüestió dels olis, degut als ministres de proveïments, ha mogut fortes protestes dels olivicultors. Resultat d'això és una assemblea celebrada a Reus dies endarrera i la formació d'una comissió permanent que ara ha cridat novament a una altra reunió magna a Lleyda, de la qual se n'esperen òptims resultats; la formen els senyors següents, tots de reconegut prestigi:

D. Pau Font de Rubinat, D. Modest Reñé, D. Ignasi Girona, l'Alcalde de Figueres, D. Pere Mías, D. Emili Galceràn, D. Joan Olivé, D. Josep Patau, D. Josep Sàbaté, D. Josep Pujol, l'Alcalde de Tortosa, D. Jaume Cullaré, D. Marià de Gomar, D. Carles de Fortuny i D. August L. Menchero.

Finalitzada l'Assemblea de Lleyda es cursa el següent despatx:

«Excm. Sr. President del Consell de Ministres:

Assamblea olivarera reunida avui en aquesta capital i constituïda per 53 Ajuntaments, 106 Sindicats de Productors i Cambres Agrícoles Oficials i 15 Sindicats i Gremis de Fabricants d'oli, i amb assistència de més de 3,000 productors, acorda per aclamació i amb gran entusiasme exposar a V. E. que el regisme actual de distribució i exportació es presta a abusos i tràfecs, essent base de corrupteles i fortunes il·lícites, que la falta d'orientació i preparació de les persones que intervenen en sa implantació i el canvi constant de criteri impossibiliten tot comerç de bona fe; que els gravàmens directes o indirectes imposats sobre els olis no deuen subsistir i que la única solució que deu donar-se al problema oliaire és decretar la lliure exportació, prèvies les seguretats del proveïment del mercat nacional. — El President, PAU FONT DE RUBINAT,

Per tal de poder exportar patata primerenca i bestiar asinal, l'Institut Agrícola Català de Sant Isidro ha dirigit una comunicació al Govern encarint-li la necessitat i la urgència de la demanda.

NOTES DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA
DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

Resum dels treballs efectuats en el Laboratori dels Serveis Tècnics de la Mancomunitat de Catalunya:

Mostres analitzades. — Anticriptogàmics i insecticides, 10; vins i misteles, 21; adobs, 15; altres, 1; total 47.

Aquests anàlisis comporten les operacions següents:

Determinacions quantitatives, 99; números i relacions, 41; certificats i informes, 6.

Els diaris de Lleyda publiquen una carta del professor de Geologia Dr. D. M. Faura i Sans, adreçada al Director del Sindicat General de Recs D. Ramón Felip i Galícia, on hi donà compte de l'estat en que es troba l'estudi de les perforacions artesianes d'Urgell que té començat el nostre geòleg.

Els alumnes de l'Escola Superior d'Agricultura han realitzat, darrerament, vàries excursions.

Els de la classe de Geologia del segon curs d'Enginyer han estat al Prat del Llobregat amb llur professor Dr. M. Faura i Sans.

Els tècnics de segon grau, visitaren explotacions lleteres amb el senyor Poch de Feliu.

Els de la classe de Biologia, de tercer curs, visitaren Moncada amb el professor auxiliar Sr. Gonzàles i, darrerament, els Enginyers de segon i tercer curs i els tècnics de segon amb llurs professors senyors Angel i Nonell, feren una visita a vàries hortes de Mataró.

El dia 18 d'aquest mes s'haurà celebrat a Lleyda un concurs organitzat per la Mancomunitat de Catalunya a l'objecte de millorar l'espècie cavallina. Els premis eren un premi de 2,500 pessetes i un altre de 1,700 per els millors cavalls reproductors i sis de 500 pessetes a cada una d'altres tantes eugues.

El jurat qualificador el formaren nostre volgut col·laborador don M. Rossell i Vilà, D. C. Danés i D. F. Marull, veterinaris.

A primers de mes, el senyor Danés, enviat per la Secció de Ramaderia, estigué en distintes poblacions dels volts de Lleyda per a preparar el concurs, donant conferències en els pobles de Bellpuig, Mollerussa, Lleyda, Almacelles, Torregrossa, Bellví, Balaguer i Fuliola.

Donarem detalls del resultat en el pròxim número.

Per a assistir a l'acte sortiren el dilluns cap a Lleyda els alumnes de la classe de Zootècnia de l'Escola Superior d'Agricultura.

De retorn de la capital segriana, es trobaren a Mollerussa, amb el professor D. Joan Angel i Genís, qui amb els seus deixebles de Fito-tècnia, venien del Castell del Remey per a realitzar després col·lectivament una excursió a les granges dels Srs. Martí Codolar i Pons i Arola, radicades en els termes municipals de Golmès i Ballestà respectivament.

Avui, deuen retornar el Sr. Angel i sos deixebles a Barcelona, i el Sr. Rossell i els seus continuen l'excursió cap a la comarca bergadana a l'objecte d'estudiar distintes explotacions ramaderes.

Bibliografia

I PROBLEMI DELL'ARBORICULTURA ITALIANA.—G. Briganti, de la R. Escola Superior d'Agricultura de Portici.—Un volum de 107 planes; 2'40 lires.—Casa Editorial Nicola Zanichelli.—Bologna.

Tenim generalment un concepte fonament equivocat d'Itàlia. Se'l considera com un país on les activitats no assoleixen sinó migrada intensitat; com un país semblant al nostre que viu de glòries passades, descuidant el present i l'esdevenidor. No obstant, no hi ha res més equivocat. Itàlia representa avui, en el món, una alta valor política, social, industrial, intel·lectual; representa un element dinàmic d'envejable vitalitat.

Molt podem copiar nosaltres de la seva ciència, del seu comerç, de la seva indústria: mètodes, organització, energia, audàcia, etc.

Prova ben evident n'és aquest petit llibret que tenim a les mans, on s'estudien els problemes de l'arboricultura italiana (viticultura, olivicultura, fructicultura) indicant amb claredat i senzillesa els camins a seguir per arribar a una solució satisfactòria.

Són els mateixos problemes nostres que encara no hem estudiat, que ignorem a pesar de llur gravetat.

Per això pensem que la lectura del llibre del professor Briganti pot ésser-nos molt beneficiosa, quan menys per a il·lustrar-nos sobre les qüestions que afecten a la nostra arboricultura. Molt interessant és sobretot el capítol on s'estudia comparativament el comerç mundial de la taronja i es senyalen els perills de la competència americana i les característiques del comerç espanyol en front de l'italià. — A. M.

ESTACIÓN ENOLÓGICA DE VILAFRANCA DEL PANADÉS. — Memoria resumen de su funcionamiento en 1919.

És la memòria reglamentària on es detallen curosament els treballs practicats durant l'any. Causa profunda satisfacció el veure fullets com aquest que demostren que també treballem i que a pesar de la manca d'ambient i de tradició es comença a fer ciència, experimentant per compte nostre i estudiant les coses i els problemes nostres, amb una serenitat, quasi diríem amb una austeritat, consoladora.

Parla la memòria dels estudis experimentals practicats sobre la vinya, poda curta i llarga, assaigs comparatius de producció amb diferents varietats, cost de producció del vi, cultius substitutius de la vinya. Sobre vinificació (diferentes formes d'elaboració), sobre indústries derivades, etc. Interessants, sobretot, són els estudis preliminars efectuats per a la creació d'una secció destinada a assenyalar els moments oportuns per a sulfatar les vinyes, tal com es fa ja en altres països.

Més endavant ens permetrem extractar alguns dels experiments que convé que coneguïn tots els viticultors. — T. T.

IBÉRICA.—Número extraordinario. — Tortosa. — 10-17 abril 1920.

Ibèrica es una interessant revista de vulgarització científica que es llegeix sempre amb viva satisfacció.

El número extraordinari que acabem de rebre, elegant, ben presentat, voluminós, constitueix un aprova de ço que pot fer quan hi ha voluntat i quan se sent amor per les coses que es tracten. Hi han en ell articles d'En J. M. Torroja, d'En J. M. Dusmet, del Pare Barnola, etc., acompanyats per gravats i planxes en colors.

A. M.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà gratuïtament a totes les consultes que facin els senyors subscriptors.

S. S. UTXAFABA.

Per a conservar en bon estat la vinya en ço que es refereix al mildew i oidium, s'han de fer tractaments de sulfat de coure i sofre. El número de sulfatades a fer varia molt, mes per regla general, s'ha de procurar que les fulles del cep estiguin sempre cobertes de sulfat; d'aquí la grossa importància que té el fer les polvoritzacions ben fetes, no volent estalviar temps.

En els ceps, que segons diu vostè foren quatre o cinc vegades ensofrats sense destruir la malura el fet deu ésser degut a que no es feu cap tractament preventiu i, sabut és que, millor és prevenir que curar.

Tres o quatre ensofrades són generalment suficients per a salvar l'anyada per ço que toca a la sendrosa.

Nosaltres no li podem enviar el paper de tornasol. Penso que el trobarà en qualsevol drogueria de Lleyda. — Ll. B.

J. M. TARRASSA.

Li aconsello que abandoni la idea de fabricar-se vostè mateix el sulfat, no perquè es tracti d'una elaboració complicada, sinó perquè no podrà lluitar mai amb les grans fàbriques nacionals i estrangeres que tenen instal·lacions modernes i poden obtenir el sulfat al preu més reduït. La competència després els impedeix puges injustificades, almenys normalment.

Vostè voldria prescindir de la cristallització i això és impossible perquè obtindria una sal molt àcida per l'excés de l'àcid sulfúric. — CAM.

R. E. B. — VILASSAR DE MAR.

El cacauet s'usa en l'alimentació i, sobretot, per a l'extracció de l'oli contingut en les llavors i que arriba a prop del 50 per cent de llur pes.

La palla té, naturalment, substàncies nutritives, però la seva riquesa és inferior a la de l'alfals; en conjunt pensem que pot considerar-se aproximadament igual a la meitat. — A. M. C.

OLIS

COMISSIONS i
REPRESENTACIONS

LISINI ANDREU

Comerç, 3 : LLEYDA : Telèfon 411

SINDICATS AGRÍCOLS I VINATERS

Per tota mena de fines per a ví basses per aigua i construccions de

CIMENT ARMAT

la casa **LLUIS SANS**

Carrer Trafalgar, 14-BARCELONA
té establerta una secció especial de **Pressupostos i Plànols**

ARBRES

Selecció d'arbres per a repoblació de riberes

Plançons de POLLS BORDILS

reconeguts en el XIV Congrés de la Federació Agrícola Catalano-Balear, com una de les classes de població de major producció

Carolines = Plàtans = Acàcies

Albes = Pollancs de totes classes

.....

Miquel Bosch Batlle
BORDILS (Girona)

Màquina de batre "PERFECTA,"

Construcció suïssa. Coixinets a boles. Molta i bona feina, amb un mínim consum de força.

PREMSES D'EMPACAR PALLES I FARRATGES

TRACTORS per a cultiu de camps petits i grans. MOTORS. LOCOMÓBILS. SEGADORES. CULTIVADORS. BRAVANS. Sembradores. Molins. Talla-farratges, etc.



MÁQUINES AGRÍCOLES

«MORET»

Rambla Fernando, 29 : Teléf. 165

LLEYDA

Deu vostè

per a obtenir millor resultat en el tractament contra el «*mildew*» de la vinya, aplicar el

CALDO BORDELE'S

“ENOL”

i economitza el producte i farà millor treball si l'aplicació és feta per mitjà dels aparells polvoritzadors ECLAIR Vermorel i EXCELSIOR Gobet, legítims.

VICENS VILA CLOSA

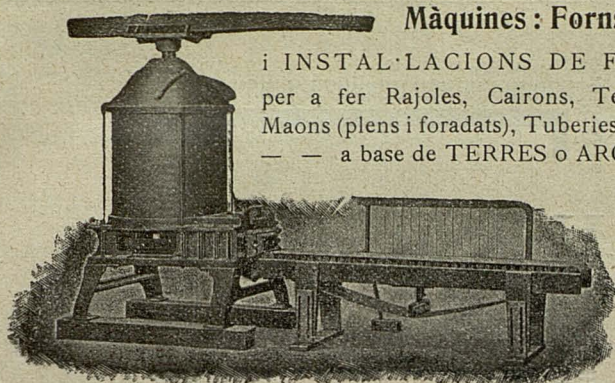
(Successor de Kegels y Vila)

Passeig de Gràcia, 88 : Telèfon 1338 G.

BARCELONA

Maquinària viti-vinícola : Productes enològics i anticriptogàmics.

Demani
prospectes



Màquines : Forns : Accesoris

i INSTAL·LACIONS DE FÀBRIQUES
per a fer Rajoles, Cairons, Teules, Totxos,
Maons (plens i foradats), Tuberries o Canonades,
— a base de TERRES o ARGILES —

PREMSES,
AMASSA-
DORES,
MOLINS,
MATXA-
CADORES,
GARBE-
LLADO-
RES

Màquina, moguda a força animal,
fabricadora de materials d'edificació, amb fangs o argiles

MESCLA-
DORES de
morter, etc.

Instal·lacions de FABRIQUES de CALÇ i CEMENTS

Màquines i Motllos per a
fer: BLOCS, MAONS, CO-
LUMNES, CORNISES i al-
tres objectes d'ornamenta-
ció amb CIMENT i ARENA

ESTUDIS i PROJECTES

J. F. Villalta, c. e.

(Apartat de Correus)

BARCELONA

MOTORS I BOMBES GARDNER

INSTAL·LACIONS COMPLETES PER
A REGAR, FORÇA MOTRIU I AIXECA-
MENT D'AIGUES, PER MITJÀ D'ELEC-
TRICITAT, GASOLINA O GAS POBRE

J. MAÑÉ JANÉ
SUCCESSOR DE BADIA I MAÑÉ

TRAFALGAR, 11

BARCELONA

Suplement il·lustrat d'Agricultura

LA MANCOMUNITAT MILLORA LA RAMADERIA NACIONAL

EL CONCURS DE VICH



El President de la Mancomunitat és saludat pel Jurat



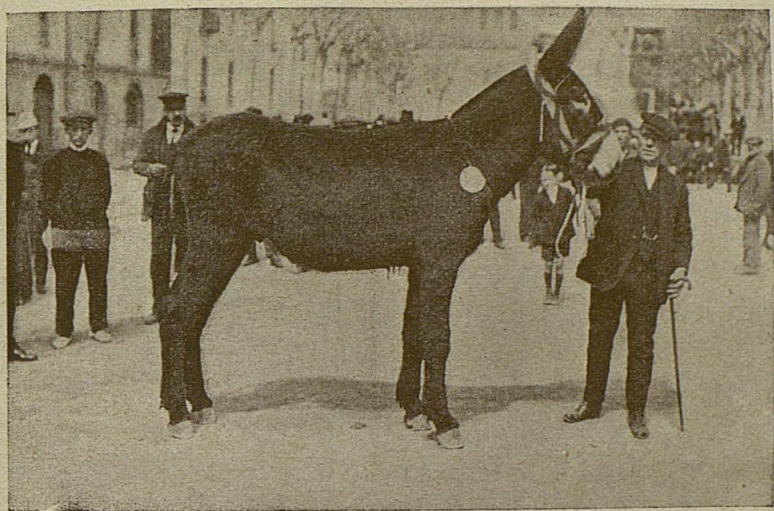
Al peu de la tribuna presidencial



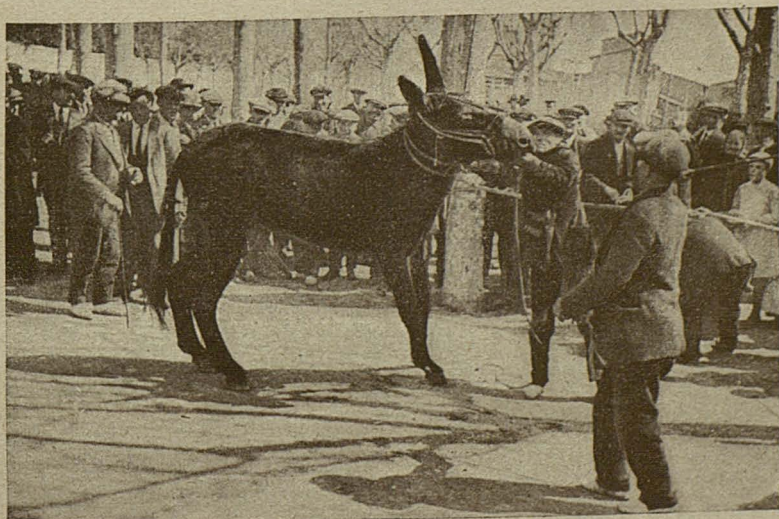
Entrant al enclos per ésser qualificat



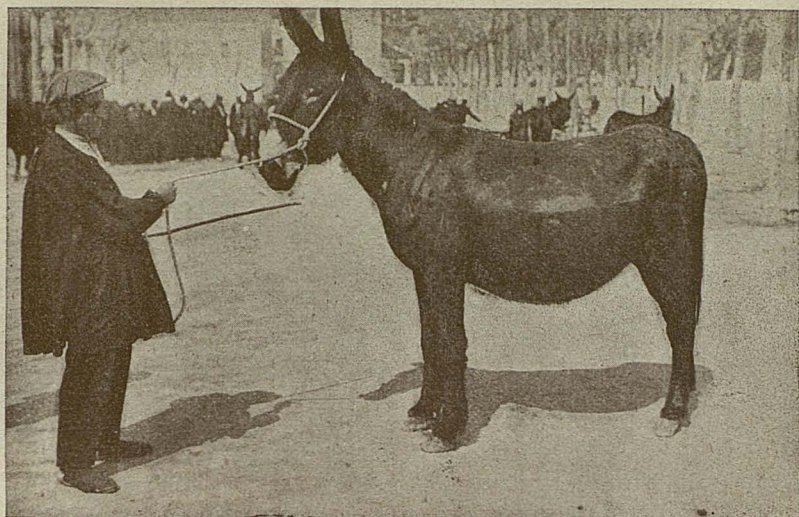
Un aspecte del Concours



Guarà, dos anys. Primer premi 2,500 pessetes



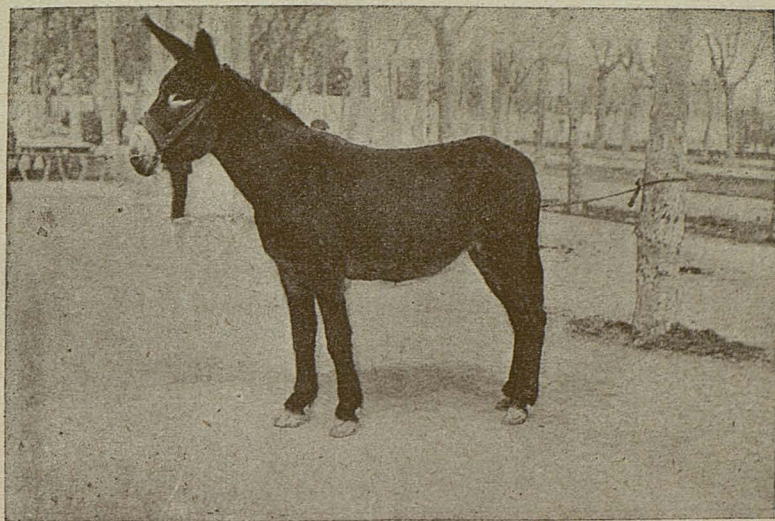
Guarà, 2 $\frac{1}{2}$ anys, 1,500 pessetes



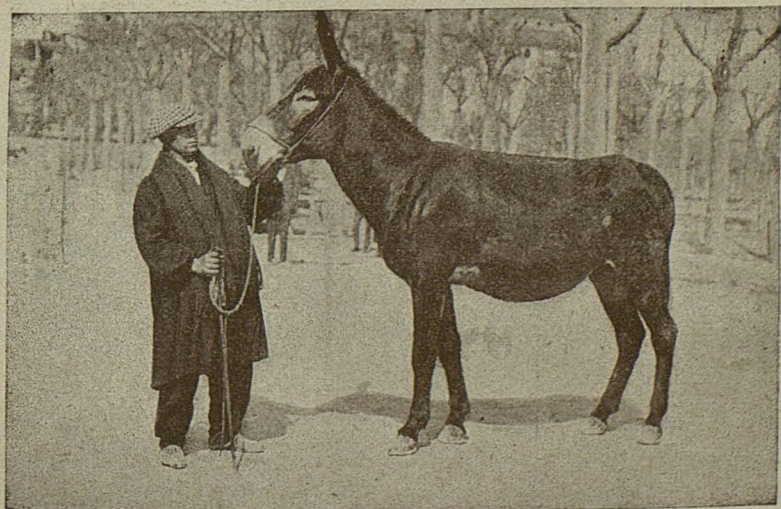
Somera premiada amb 500 pessetes



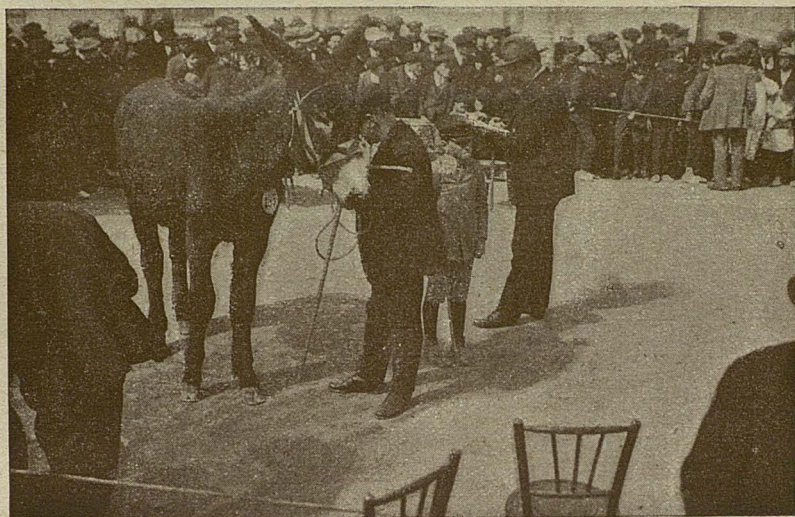
Somera premiada amb 500 pessetes



Somera premiada amb 500 pessetes



Somera premiada amb 500 pessetes



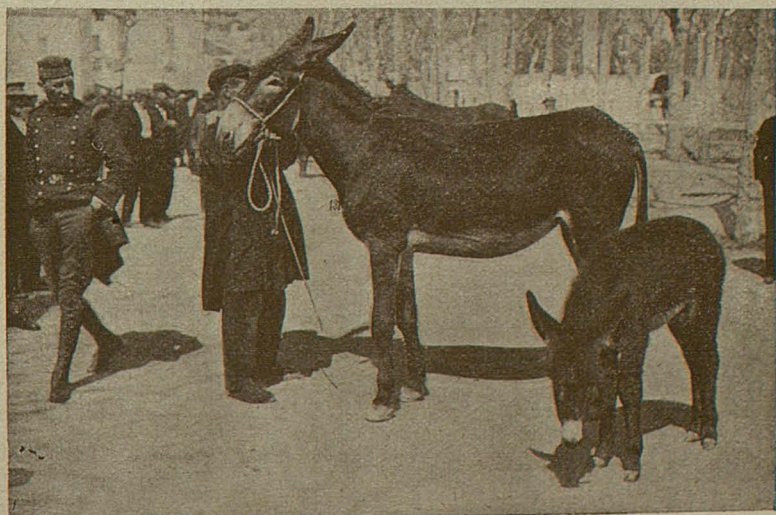
El Jurat qualificant



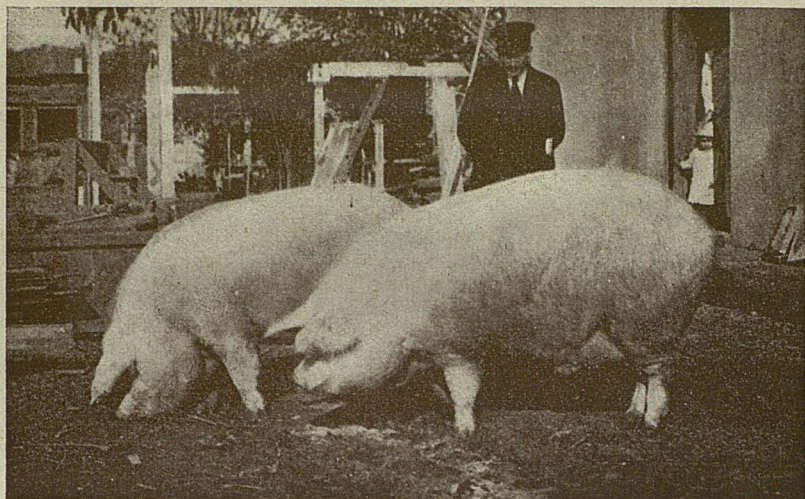
Un altre aspecte del Concurs



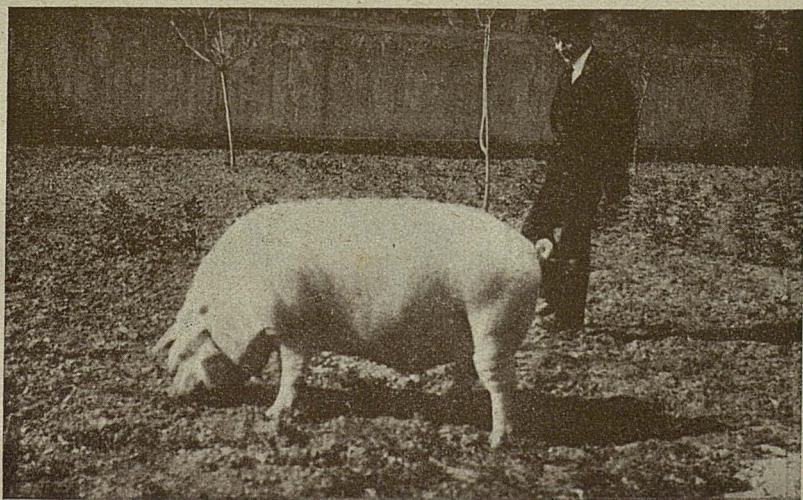
Somera premiada amb 500 pessetes



Somera premiada amb 500 pessetes



Raça York catalana, 14 mesos. Pes viu 180 i 200 quilos
 Procedència, Comarca de Vich



Sub-raça York-celta catalana, 12 mesos. Pes 160 quilos
 Procedència, Comarca de Vich